

gemeente
Hardinxveld-Giessendam

Hardinxveld-Giessendam

NAJAARSNOTA 2024

Raadsvergadering 24 oktober 2024

INHOUDSOPGAVE

AANBIEDING	5
VOORTGANG BELEIDSOPGAVEN 2024	7
TOELICHTINGEN PER PROGRAMMA	21
RISICO'S	31
INVESTERINGSKREDIETEN	33

Aanbieding

Wij bieden u hierbij de najaarsnota 2024 aan.

De najaarsnota vormt een belangrijke graadmeter voor de voortgang van de begroting van het lopende jaar. Dat komt omdat de najaarsnota ingaat op de stand van zaken per 31 augustus 2024, waarbij tevens rekening is gehouden met ontwikkelingen die bekend werden gedurende het proces van samenstellen van deze nota.

Opzet

Zoals met u is afgestemd via de auditcommissie treft u dit jaar een andere systematiek aan als het gaat om de verantwoording van de beleidsopgaven. Dit past in de aan het begin van deze collegeperiode ingezette doorontwikkeling van de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus). De wens is om daarmee focus aan te brengen op doelen en balans te vinden ten opzichte van de beschikbare menskracht en middelen. In de paragraaf "Voortgang beleidsopgaven 2024" wordt een nadere toelichting gegeven en is de verantwoording terug te vinden.

Financieel effect

Ten opzichte van de Perspectiefnota 2025-2028 (na verwerking meicirculaire 2024) wijzigt het begrotingsaldo van een negatief resultaat van € 630.849 naar een positief saldo van € 119.456. Dit is een verbetering van € 750.305.

Verderop in deze paragraaf worden de mee- en tegenvallers op hoofdlijnen gepresenteerd. In de paragraaf toelichtingen per programma treft u een uitgebreidere toelichting aan.

Budgetrecht en presentatie in najaarsnota

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het college bevoegd binnen een programma budgetten aan te passen voor zover het geen ingrijpende beleidswijzigingen betreft. Aanpassingen met beleidswijzigingen zijn een bevoegdheid van de raad en zijn per programma gepresenteerd.

Ook aanpassingen tussen programma's zijn een bevoegdheid van de raad. Waar dit aanpassingen tussen programma's zonder ingrijpende beleidswijzigingen betreft worden deze opgenomen onder de noemer "herijkingen".

Investeringsprojecten 2024

In de paragraaf investeringskredieten wordt gerapporteerd over de uitvoering van de investeringsprojecten voor 2024.

Financieel effect op hoofdlijnen

Het financieel beeld voor 2024 was bij de door de gemeenteraad vastgestelde begroting 2024 € 173.392 positief. Met de raadsbesluiten tot en met de raad van 31 augustus 2024 is dit bijgesteld tot € 630.849 negatief. De tabel hieronder laat het verloop zien:

	bedragen in €	
	V/N	Jaar 2024
Saldo primaire begroting 2024	V	173.392
Septemercirculaire 2023	V	471.000
	<i>Subtotaal</i>	<i>644.392</i>
Perspectiefnota 2025-2028 (voorjaarsnota 2024)	N	-1.424.241
	<i>Subtotaal</i>	<i>-779.849</i>
Meicirculaire 2024	V	149.000
Saldo 2024 vóór de najaarsnota 2024	N	-630.849

Na verwerking van de mutaties uit deze najaarsnota komt het voor 2024 verwachte financieel resultaat uit op € 119.456 voordelig. Dit is € 750.305 voordeliger dan bij de bijgestelde begroting 2024 werd verwacht. De tabel op de volgende pagina tabel laat dit zien:

bedragen in €

		jaar 2024
Saldo 2024 vóór najaarsnota 2024	N	-630.849
Financiële gevolgen najaarsnota 2024	V	750.305
Saldo 2024 na najaarsnota 2024	V	119.456

De voornaamste mee-/tegenvallers die het resultaat met € 750.305 beïnvloeden (> € 25.000 en effect op begrotingssaldo) zijn:

bedragen in € 1.000

	V/N	Jaar 2024
Programma 1 Dienstverlening en Bestuur		
Geen bijstellingen		
Programma 2 Leefomgeving en veiligheid		
Spreidingswet	N	-95
Veiligheidsregio	N	-121
Crisisopvang vluchtelingen Oekraïne	V	700
Programma 3 Vitaal en sociaal		
Zwembad	N	-30
Beschermd wonen	V	202
Energietoeslag	V	281
Energietoeslag toevoeging aan reserve Sociaal Domein	N	-281
Programma 4 Ruimte en economie		
Omgevingszaken overgang naar OZHZ	N	-54
Verkenning 380KV-tracé	N	-15
Schadevergoeding	N	-49
Financiering / Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering		
SVHW	V	38
OZB	V	104
Rente grondexploitaties	V	95
Overigen (afwijkingen < € 10.000)	N	-25
Mutaties najaarsnota	V	750

Burgemeester en wethouders van Hardinxveld-Giessendam, 24 september 2024
de loco-secretaris, de burgemeester,

S.M. van der Stel

D.A. Heijkoop

Voortgang beleidsopgaven 2024

Zoals met u is afgestemd via de auditcommissie treft u dit jaar een andere systematiek aan als het gaat om de verantwoording van de beleidsopgaven. Dit past in de aan het begin van deze collegeperiode ingezette doorontwikkeling van de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus). De wens is om daarmee focus aan te brengen op doelen en balans te vinden ten opzichte van de beschikbare menskracht en middelen.

Aan de hand van drie kleuren (rood, oranje, groen) geven we aan wat de stand van zaken is. Daar is ook een toelichting aan gekoppeld. De uitleg van de kleuren is als volgt:

- **Groen:** de opgave is in het huidige begrotingsjaar reeds gerealiseerd of de verwachting is dat de opgave binnen het huidige begrotingsjaar gerealiseerd wordt;
- **Oranje:** er bestaat een onderbouwde zorg dat de opgave dit begrotingsjaar niet gerealiseerd kan worden zonder interventie. Ofwel: door het doen van een (ambtelijke of politiek-bestuurlijke) interventie kan de opgave alsnog gerealiseerd worden;
- **Rood:** de opgave kan het huidige begrotingsjaar niet gerealiseerd worden.

Het leidende principe is dus de realisatie binnen een begrotingsjaar. De categorie rood wil daarmee niet automatisch zeggen dat er geen (deel)resultaten geboekt zijn, maar wel dat de beleidsopgave zoals verwoord in de begroting 2024 niet gehaald wordt. Voor de opgaven die als oranje zijn aangeduid geldt dat we per opgave kijken of en welke interventie nog mogelijk en nodig is in de resterende maanden van 2024. Voor zowel de oranje als de rode categorie geldt dat deze opgaven onze aandacht hebben, juist ook als het gaat om de eventuele gevolgen, financieel en qua ambtelijke capaciteit, voor begrotingsjaar 2025.

We realiseren ons dat deze systematiek op een aantal punten nog verder ontwikkeld moet worden. Binnen de ambtelijke organisatie zijn stappen gezet om de P&C-cyclus door te ontwikkelen. De voorliggende najaarsnota is daar een eerste uiting van. In de doorontwikkeling van de P&C-cyclus staan enkele principes centraal:

- **Betere verbinding tussen de P&C-producten onderling:** we starten met een degelijke begroting inclusief duidelijk geformuleerde, meetbare beleidsdoelen per jaar en we monitoren en verantwoorden tussentijds in een voorjaarsnota en najaarsnota. En uiteindelijk leidt dat tot een definitieve verantwoording in de jaarrekening.
- **Betere verbinding tussen beleidsdoelen/opgaven en de financiën:** we werken aan opgaven die financieel haalbaar zijn en brengen waar nodig meer focus aan.
- **Een robuuste ambtelijke organisatie:** we hebben inzicht in alle (reguliere en opgavegerichte) werkzaamheden van de ambtelijke organisatie, houden bij het formuleren van onze opgaven en doelen rekening met de beschikbare ambtelijke capaciteit, en prioriteren waar dat nodig is.

Welzijn & Zorg

Opgave	Status	Toelichting
We organiseren zorg en ondersteuning dicht bij de inwoners en starten we met Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) begeleiding vanuit het sociaal team.		Het sociaal team en de Wmo-consulenten van de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) stemmen af over de in te zetten begeleiding. Begeleiding wordt zo veel als mogelijk ingezet door de volwassenwerkers van het sociaal team zelf.
We zorgen voor een basisteam dat bestaat uit medewerkers in dienst van de gemeente.		Het basisteam van het sociaal team bestaat uit medewerkers in dienst van de gemeente. De formatie is daarbij op orde. Enkele specialisten worden ingehuurd.
We werken gezamenlijk met maatschappelijke partners aan een toekomstbestendig plan rondom het thema vergrijzing.		Naar aanleiding van het thema vergrijzing tijdens de partneravond en vanuit de Gezond en actief leven akkoord (GALA) middelen zijn er diverse projecten voor kwetsbare ouderen (door)gestart, bijvoorbeeld dementievriendelijke samenleving, vervangende mantelzorg aan huis en valpreventie. Er wordt geen apart beleidsplan opgesteld, dit is of wordt onder andere verweven in de lokale gezondheidsnota, plan van aanpak GALA en de visie op welzijn.
Om de schaarste in de zorg (zorgprofessionals) op te vangen starten we in 2024 een pilot om inwoners op een digitale manier te ondersteuning/thuishulp te bieden. We werken daarin samen met onze lokale zorgpartijen.		Verschillende projecten met betrekking tot digitale ondersteuning worden vanuit zorgaanbieders zelf gestart. De gemeente volgt deze ontwikkelingen, maar zal niet zelf een pilot starten
Vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) is iedere gemeente verplicht een mentaal gezondheidscentrum in te richten. We starten in 2024 met een eerste pilot. We geven hier uitvoering aan samen met de huisartsen en GGZ-instellingen. De gelden worden gedekt binnen het IZA.		Alle voorbereidingen worden gedaan in 2024. Het transformatieplan wordt ingediend bij de zorgverzekeraar VGZ voor de benodigde middelen. We streven ernaar om januari 2025 te starten met de eerste gesprekken met inwoners.
Vanaf 1 januari geven we uitvoering aan de MAG 2.0 onder penvoerderschap van de gemeente.		1 januari 2024 zijn we gestart met de uitvoering van de MAG onder penvoerderschap van de gemeente. Er is een MAG team ingericht die de aanvragen behandelt en de contacten onderhoudt met de MAG partners. Er is twee keer dit jaar een MAG bijeenkomst georganiseerd door de gemeente met het thema verbinding en netwerken.
Er wordt gewerkt met de vernieuwde MAG doelen: Verbinden, Omzien naar elkaar, Levendigheid en Vitaliteit.		De nieuwe doelen zijn begin dit jaar vastgesteld en zijn onderdeel van de spelregels van de MAG. Er zal een jaarrapportage worden opgesteld voor de verantwoording.
We geven in de MAG ook uitvoering aan de thema's vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord en gebruiken hiervoor de SPUK gelden.		Er is een raadsinformatienota d.d. 17-09-2024 opgesteld over hoe de gemeente de GALA middelen besteedt.

Vluchtelingen & Statushouders

Opgave	Status	Toelichting
We streven naar de instandhouding van 2 opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen, zolang de noodzaak hiervoor aanwezig is.		We hebben de beide opvanglocaties het hele jaar in gebruik.
We huisvesten de statushouders conform de taakstelling van het Rijk.		In het eerste half jaar van 2024 is het niet gelukt om alle statushouders conform de taakstelling van het rijk te realiseren. Extra inzet wordt gepleegd om in het tweede half jaar te voldoen aan de nieuwe taakstelling en om de ontstane achterstand zoveel mogelijk in te lopen
Met het participatieproject willen we in 2024 vijf inwoners die nog onder de "oude" wet inburgering 2013 vallen begeleiden naar werk.		Binnen het project 'Meedoen in Hardinxveld' heeft de Matchingsunit van de participatieplekken extra ingezet op deze groep. Over het algemeen blijken er veel stappen nodig te zijn in het ontwikkelen naar werk. Het is daarom bij een enkeling gebleven en het aantal van vijf inwoners wordt dit jaar niet gehaald.
We vragen nadrukkelijk aandacht voor de vrouwelijke statushouder, die achterblijft in de participatie. We creëren sterkere basis voor vrouwelijke statushouders door in te zetten op meer participatie en weerbaarheid door middel van een coaching traject.		De pilot loopt in 2024 ten einde. Er wordt nog een evaluatie uitgevoerd, de wens is om het project of soortgelijk project door te zetten in 2025.
Door de opvang van Oekraïense gezinnen is de taalklas weer noodzakelijk om onderwijs te bieden. De gelden die hiervoor nodig zijn worden gedekt uit het budget Oekraïne.		Onderwijs aan Oekraïense kinderen vindt het hele jaar plaats. Een centrale taalklas bleek niet nodig te zijn, omdat verdeling over het reguliere onderwijs afdoende was. In een enkel geval zijn leerlingen ingestroomd in de Taalklas van Gorinchem. Wanneer fulltime instroom in het reguliere onderwijs niet mogelijk is kan de desbetreffende leerling instromen bij de Taalklas in Gorinchem. De kosten van deze taalklas zijn overigens niet gefinancierd vanuit het budget Oekraïne, maar uit de onderwijsachterstandenbeleid (OAB gelden).

Bouwen, wonen & projecten

Opgave	Status	Toelichting
We programmeren en prioriteren woningbouw op basis van een gemiddelde oplevering van 80 woningen per jaar.		Dit begrotingsjaar worden (ruim) meer dan 80 woningen opgeleverd.
We starten met het opstellen van een Omgevingsvisie die uiterlijk medio 2025 vastgesteld wordt.		Het traject 'Omgevingsvisie' is gestart volgens planning

<p>We starten met de eerste stappen om vanuit het tijdelijke Omgevingsplan (van rechtswege) te komen tot een definitief Omgevingsplan.</p>		<p>Er ligt een plan van aanpak voor de eerste stap (inventarisatie relevant beleid) en de verwerking daarvan (beoordelen welke rechtstreeks in Omgevingsplan kunnen en welke daarvoor moeten worden aangepast). Er is ook een start gemaakt met de uitvoering.</p>
<p>We continueren de inzet op het spoor 'Anders werken' (Omgevingswet): specialistische opleidingen en trainingen in het kader van cultuurverandering worden voortgezet.</p>		<p>De cultuurverandering is een belangrijk onderdeel van de organisatiewijziging en het oppakken van de adviezen uit het Deloitte-rapport. Besloten is om de trainingen in het kader van de cultuurverandering daarin mee te nemen en niet apart te organiseren voor medewerkers die te maken hebben met de Omgevingswet. Het is mogelijk dat deze trainingen pas in 2025 plaatsvinden.</p>
<p>We zetten in op de doorontwikkeling van het spoor 'Digitaal stelsel'.</p>		<p>Op 1 januari 2024 is de omgevingswet in werking getreden. Daarmee is de opgave niet klaar. De komende periode wordt nog verder gewerkt aan de lokale inrichting van het Omgevingsloket. Dit jaar is onder andere de vergunningcheck voor onze lokale regels met betrekking tot in- en uitritten gepubliceerd en wordt er gewerkt aan de vergunningcheck voor "Werk, niet zijnde bouwwerk, of werkzaamheid uitvoeren". De komende jaren zullen we op deze manier het Omgevingsloket blijven vullen, dit blijft een voortdurend proces.</p>
<p>Volgen van ontwikkelingen om vanuit lokaal ondernemersinitiatief een jachthaven mogelijk te maken.</p>		<p>We volgen de ontwikkelingen maar we zijn niet benaderd door lokale initiatiefnemers.</p>
<p>Ontwikkeling Huis van de gemeente. In 2024 zullen varianten aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Aansluitend zal de gekozen variant verder worden uitgewerkt en ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. Daarna zullen de voorbereidende werkzaamheden worden opgestart.</p>		<p>De gemeenteraad heeft opdracht gegeven de scenario's 3 en 4 verder uit te werken. Dit is vertraagd ten aanzien van een eerder gedeelde planning vanwege gebrek aan personele capaciteit. Echter zal dit nog steeds in dit kalenderjaar plaatsvinden. In het najaar van 2024 zal de kredietaanvraag aan de gemeenteraad worden voorgelegd.</p>
<p>In 2024 zal naar aanleiding van het onderzoeksrapport Doorontwikkeling De Wielewaal een advies worden opgesteld en voorgelegd in een Debat & Besluit.</p>		<p>Het onderzoek wordt in oktober door middel van een raadsinformatienota met de gemeenteraad gedeeld. Deze nota zal worden voorzien van een ambtelijke weging. Intern wordt het onderzoek als onvolledig beschouwd, naar verwachting is nader onderzoek noodzakelijk. Vanwege de prioriterings opdracht rondom het zwembad zal het advies omtrent de doorontwikkeling van de Wielewaal pas in het eerste kwartaal van 2025 worden aangeboden in het Debat & Besluit.</p>
<p>Riolering. Via het GRP/Watertakenplan zorgen we in de (afval)waterketen voor de bescherming van de volksgezondheid, het behouden van droge voeten, het tegengaan van verdroging en het bevorderen van een</p>		<p>De plannen die op de uitvoeringsplanning staan zijn grotendeels uitgevoerd. Laatste kwartaal 2024 wordt er een nieuw uitvoeringsplan voor 2025 gemaakt. Concreet zijn we nog bezig met de verordeningen (OW, Omgevingsplan) en het</p>

goede leefomgeving. Vanuit dit plan volgt een uitvoeringsplanning die verwerkt wordt in de investerings-planning . De uitvoering combineren we waar mogelijk met andere werkzaamheden (werk-met-werk).		Calamiteitenplan. Het gemaal Juliana van Stolberg is gerenoveerd. De rioleringen die vervangen moesten worden, staan in de voorbereiding. Leidingen zijn gereinigd en geïnspecteerd. Het baggeren is afgerond. Bewoners worden regelmatig geïnformeerd over stedelijkwater.
We geven uitvoering aan de projecten die onderdeel zijn van het Meerjarenprogramma Grondzaken (MPG). Hieronder vallen ruim 20 projecten met een doorlooptijd van meerdere jaren (woningbouwprojecten, gebiedsontwikkelingen, buitenbad zwembad en de nieuwe boezem). Jaarlijks wordt het MPG door de raad vastgesteld en na een half jaar wordt een tussenrapportage aangeboden.		Het MPG is in juni vastgesteld. Daarin is de stand van zaken van de projecten beschreven. In september/oktober volgt het tMPG. Deze geeft een update van de projecten, zowel financieel als de stand van zaken buiten. De ontwikkeling van de projecten uit het MPG is doorgegaan. Alleen het project buitenzwembad is gestopt, omdat de initiatiefnemers niet verder gaan met hun initiatief. Het MPG is in de raad behandeld en het t-MPG volgt later dit jaar.
Volgen van ontwikkelingen vanuit ondernemers om meer afmeerplaatsen langs de rivier mogelijk te maken.		Na verkennende gesprekken in eerdere jaren is er vanuit de ondernemers geen concreet plan met de gemeente gedeeld.

Leefbaarheid – fijn & veilig wonen

Opgave	Status	Toelichting
Er wordt een jongerenwerker aangenomen voor twee jaar binnen het sociaal team om een pilot te draaien. We voorkomen zorg door vroegtijdig op situaties in te spelen en doen interventies om onze lokale bevolking weerbaarder te maken.		Vanaf 1 juli 2024 is een pilot gestart van 1 jaar waarin Jeugdwerkers van Jeugd-Punt in kaart brengen waar de behoefte ligt van jongeren uit Hardinxveld-Giesendam en wat er nodig is voor deze doelgroep.
In 2024 geven we uitvoering aan het vastgestelde Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023 – 2026.		Het IVP is de rode draad in de werkzaamheden van het Team Veiligheid. Het uitvoeringsprogramma 2023-2024 loopt dit jaar af. We zijn bezig met de inventarisatie voor het uitvoeringsprogramma 2025-2026.
Samen met maatschappelijk partners geven we actief uitvoering aan de week van respect. Leefbaarheid staat hierin centraal.		De week van Respect vindt plaats van 11 tot 17 november. Er wordt een plan gemaakt hoe verschillende partners hier uitvoering aan geven en hoe de gemeente hierin participeert.
We creëren een gedenkplaats op de begraafplaats in beneden- en boven- Hardinxveld voor ouders die hun kindje zijn verloren in de zwangerschap. We dragen hierdoor bij in de rouwverwerking. We werken hierin samen met een kunstenaar.		Het ontwerp zal in het najaar besproken worden met het college. Een tijdsplanning kan dan gemaakt worden voor realisatie.

Centrumvisie, horeca en evenementen – levendig & passend

Opgave	Status	Toelichting
We stellen de ruimtelijk-economische centrumvisie, waarvan de basis in 2023 is gelegd, vast en geven hier opvolging aan.		De bouwstenen voor een ruimtelijk-economische centrumvisie zijn opgesteld. Op de achtergrond lopen er gesprekken met diverse vastgoedeigenaren. Hoewel we als gemeente de bredere maatschappelijke doelstellingen in het oog houden, willen we wel een gedragen centrumvisie die realistisch is om uit te voeren voor zowel de gemeente als de vastgoedeigenaren. Het op elkaar afstemmen van de plannen van de vastgoedeigenaren en de ambities van de gemeente vraagt om een zorgvuldig proces. De verwachting is dat er in de laatste maanden van 2024 overeenstemming komt. Daarna zal de daadwerkelijke visie voorgelegd worden aan de raad. Dit zal in de eerste helft van 2025 zijn.
We werken aan het actualiseren van het bestaande evenementenbeleid ten behoeve van vergunningverlening.		Het aanpassen van het evenementenbeleid is dit jaar niet gerealiseerd. Dit komt door ziekteverzuim en het wegvallen van inhuur waar deze opdracht bij lag. In 2025 zal team Veiligheid het aanpassen van het evenementenbeleid alsnog oppakken.

Sport en verenigingsleven

Opgave	Status	Toelichting
In 2023 hebben we een nieuw sportakkoord vastgesteld. In 2024 geven we hier uitvoering aan door een nieuwe partij 'Team Sportservice' in te zetten als karterkker van het akkoord en de verenigingsondersteuning.		Team Sportservice heeft in januari het kernteam sportakkoord opgericht waarin sportverenigingen en sportaanbieders vertegenwoordigd zijn. Het kernteam heeft een actieplan ontwikkeld waarmee de doelen uit het sportakkoord behaald dienen te worden, hierbij wordt gebruik gemaakt van het stimuleringsbudget en het MAG budget. Het kernteam komt maandelijks bij elkaar onder leiding van de coördinator sport & preventie.
Platform voor verenigingen voor ontmoeten en samenwerken. De gemeente heeft Team Sportservice opdracht gegeven om het sportplatform op te zetten en hier uitvoering aan te geven.		Team Sportservice organiseert halfjaarlijks het sportcafé. Het sportcafé is een sportplatform waarin sportaanbieders elkaar ontmoeten en inspireren. Tijdens het sportcafé worden inspirerende sprekers uitgenodigd om over verschillende sportgerelateerde onderwerpen te praten en worden de sportaanbieders in Hardinxveld-Giessendam actief betrokken bij het gemeentelijk sportbeleid zoals het sportakkoord.

Cultuur & cultuurhistorie

Opgave	Status	Toelichting
We stellen een cultuurcoach aan die in 2024 de verbinding tussen onderwijs en cultuur zal verstevigen.		Gesprekken zijn nog gaande over de opdracht voor een cultuurcoach. Wens is voor het einde van 2024 de opdracht voor een cultuurcoach te hebben en dat er in 2025 wordt gestart met cultuureducatie.
We werken aan het vaststellen en implementeren van de cultuurvisie.		De cultuurvisie wordt voor het einde van 2024 vastgesteld.
We inventariseren de kunstwerken in het gemeentehuis en stellen een beheerplan vast.		Inventariseren is gedaan. Een beheerplan moet nog worden opgesteld. Dit plan zal waarschijnlijk mee worden genomen in de plannen van het Huis van de gemeente, in verband met de toekomstige positionering van de kunstwerken in het gemeentehuis.
We stellen het beheerplan kunst in openbare ruimte vast en zullen het beheer ervan uitvoeren.		Een overzicht van kunstwerken is uitgewerkt en wordt in 2024 uitgegeven in een boekje. Aan de hand van dit overzicht zal er in 2025 een beheerplan worden opgesteld.
We faciliteren de culturele partners als het gaat om de toekomstbestendigheid van de organisaties.		We zijn met de culturele partners in gesprek over de toekomst. In de cultuurvisie besteden we hier aandacht aan.

Groen & gezond

Opgave	Status	Toelichting
Merwedeboulevard (podium eerste aanzet). We ontwerpen het podium voor de IJzergieterij en de omgeving/dijklint voorlangs de IJzergieterij.		Het ontwerpproces is gestart en loopt volgens planning. Samen met de klankbordgroep, die was opgericht voor dit project, is een ontwerp tot stand gekomen. Dit wordt nu verder uitgewerkt voor uitvoering in 2024 en 2025.
We creëren duidelijkheid over meekoppelkansen voor kleinschalige recreatie rondom de nieuwe boezem.		Eind 2024 wordt het technisch ontwerp opgesteld. Hierin wordt duidelijk welke meekoppelkansen voor kleinschalige recreatie rondom de nieuwe boezem gerealiseerd kunnen worden.
We plaatsen bankjes in het buitengebied als uitvoering van de aangenomen motie.		Na akkoord van waterschap is er zicht op de plaatsing van banken in het buitengebied. Plaatsing vermoedelijk eind 4 ^{de} kwartaal van 2024 of eerste kwartaal van 2025.
Groenbeleidsplan (uitvoeren en implementeren in woningbouw). We stellen het jaarlijkse uitvoeringsplan op en voeren dit uit.		Vorbereiding voor uitwerking voorstellen op gebied groen-blauwe dooradering zoals benoemd in het groenbeleidsplan duren langer dan verwacht.

<p>Groene verbindingen in de Alblasserwaard. We verkennen met buurgemeentes of het polderlandschap beter ontsloten kan worden, waarbij de focus ligt op natuurversterking en kansen voor recreatie.</p>		<p>Zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau vinden er gesprekken plaats over de samenwerking op het thema groene verbindingen en recreatie. Enkele gemeenten in de regio hebben concrete (lokale) projecten op dit thema aangedragen voor de Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem. Nu de Regio Deal is toegekend vraagt het voor deze gemeenten verdere uitwerking. Daarbij wordt ook Hardinxveld-Giessendam actief betrokken. Daarnaast zijn we met ondernemers in gesprek over het versterken van recreatieve voorzieningen in de gemeente en de regio.</p>
<p>We werken aan de inpassing van de nieuwe geluidssystematiek onder de Omgevingswet in beleid en het Omgevingsplan.</p>		<p>Binnen de regio Zuid-Holland Zuid is er onder leiding van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) een nauwe samenwerking ingericht op de implementatie van alle milieuthema's, waaronder geluid, in het Omgevingsplan. De doelstelling daarbij is om zoveel mogelijk uniform beleid in de regio op te stellen. Dit vraagt om inhoudelijke afstemming tussen de gemeenten, participatie en consultatie van marktpartijen, juridische toetsing op de inhoud en een helder beeld van de wijzigingsprocedure Omgevingsplan. Hoewel er in 2024 aan beschreven punten is gewerkt, zal dit nog niet leiden tot daadwerkelijke inpassing in nieuw beleid en het omgevingsplan in dit kalenderjaar.</p>
<p>We werken aan de inpassing van de nieuwe systematiek voor Omgevingsveiligheid onder de Omgevingswet in beleid en het Omgevingsplan.</p>		<p>Binnen de regio Zuid-Holland Zuid is er onder leiding van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) een nauwe samenwerking ingericht op de implementatie van alle milieuthema's, waaronder Omgevingsveiligheid, in het Omgevingsplan. De doelstelling daarbij is om zoveel mogelijk uniform beleid in de regio op te stellen. Dit vraagt om inhoudelijke afstemming tussen de gemeenten, participatie en consultatie van marktpartijen, juridische toetsing op de inhoud en een helder beeld van de wijzigingsprocedure Omgevingsplan. Hoewel er in 2024 aan beschreven punten is gewerkt, zal dit nog niet leiden tot daadwerkelijke inpassing in nieuw beleid en het omgevingsplan in dit kalenderjaar.</p>
<p>We stellen in regionaal verband nieuw bodembeleid vast zodat het voldoet aan de Omgevingswet.</p>		<p>Binnen de regio Zuid-Holland Zuid is er onder leiding van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) een nauwe samenwerking ingericht op de implementatie van alle milieuthema's, waaronder bodem, in het Omgevingsplan. De doelstelling daarbij is om zoveel mogelijk uniform beleid in de regio op te stellen. Dit vraagt om inhoudelijke afstemming tussen de gemeenten, participatie en consultatie van marktpartijen, juridische toetsing op de inhoud en een helder beeld van</p>

		de wijzigingsprocedure Omgevingsplan. Hoewel er in 2024 aan beschreven punten is gewerkt, zal dit nog niet leiden tot daadwerkelijke inpassing in nieuw beleid en het omgevingsplan in dit kalenderjaar.
We stellen instrumenten vast ten behoeve van de wettelijke opgaven voor biodiversiteit en beschermde soorten. Denk hierbij aan een soortenmanagementplan of natuurkansenkaarten.		Het opstellen van het SoortenManagementPlan (SMP) is in 2024 van start gegaan en heeft een doorlooptijd van bijna twee jaar. Ook is er een tool voor implementatie beschermde soorten bij bestendig beheer en onderhoud ontwikkeld.
We actualiseren het speelruimteplan.		Evaluatie en startnotitie in juni gepresenteerd bij gemeenteraad. Wordt volgens planning aan gewerkt. Verwachte oplevering geactualiseerde plan in het 2 ^{de} of 3 ^{de} kwartaal van 2025
De begraafplaats Spindermolen wordt uitgebreid. Daarvoor moet ook de parkeerplaats langs de Spindermolen worden heringericht. Dit doen we gelijktijdig met het duurzaam veilig inrichten van het gedeelte Spindermolen ten noorden van de wetering.		Enkele maanden vertraging opgelopen door vondst van asbest. Na toestemming van OZHZ kan de voorbelasting worden aangebracht. Aanleg definitieve inrichting in het 2 ^{de} of 3 ^{de} kwartaal van 2025.

Een duurzame gemeente

Opgave	Status	Toelichting
We implementeren de eerste uitvoering van het meerjarenprogramma 'energie besparen' zoals opgesteld in 2023, inclusief uitvoering van het Nationaal Isolatie Programma (NIP) en de SPUK Energie Armoede.		In regionaal verband is het programma 'Meerjarige Collectieve Ontzorging' ingericht, aanbesteed en van start gegaan.
We organiseren tenminste 1 collectieve inkoopactie voor zonnepanelen. We creëren duidelijkheid over de realisatiekansen van de huidige uitwerkingsgebieden (RES 1.0). We geven uitvoering aan de strategie zon op dak grootschalig (in relatie tot vastgoedbeheer en de Greendeal Nieuweweg).		Resultaten: 1 collectieve actie zonnepanelen in samenwerking met Buurkracht; vergunning verleend voor grootschalig zonneveld Betuwelijn.
We stellen uitvoeringscriteria (of ambities) van duurzaamheidsopgaven in ruimtelijke projecten vast en implementeren deze.		Deze zijn of worden op projectniveau verwerkt, bijvoorbeeld in de uitgiftecriteria van bedrijventerrein 't Oog.
We actualiseren de Lokale Adaptatiestrategie (LAS).		Actualisatie zal in 2025 plaatsvinden daar de nodige risicodialogen (in regionaal verband) pas in 2025 plaatsvinden.
We nemen deel aan de uitvoeringsagenda Regionale Adaptatie Strategie (RAS).		Er is in regionaal verband uitvoering gegeven conform afspraken.
We realiseren duurzame maatregelen (zoals zonnepanelen) op of in tenminste één gemeentelijk pand.		In diverse panden zijn energiebesparende maatregelen uitgevoerd conform de Erkende Maatregelenlijst (EML). Met name het aanpassen naar energiezuinige verlichting in sporthallen en gemeentewerf. Echter; van het grootschalig verduurzamen van een of meerdere gemeentelijke panden is geen sprake geweest, wat

		wel de doelstelling was van deze opgave. Reden hiervoor is dat veel panden ter discussie staan, zoals de sporthallen, gemeentehuis en zwembad.
We geven uitvoering aan het eerste deel van de uitvoeringsagenda van de in 2023 opgestelde Green deal Nieuweweg.		Er is een energie coöperatie in oprichting en er zijn kaders opgesteld en concreet in uitvoering gebracht voor het vergroenen van bedrijfsperven (met name geveltuinen).
We handhaven de Label-C verplichting voor kantoren op basis van de inventarisatie van 2023.		Op dit dossier zijn aanvullende afspraken met Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) nodig; Dit wordt meegenomen in het traject 'overgang bouwtaken naar OZHZ.
We stellen uitvoeringsplannen op voor de gemeente waarin wordt vastgelegd welk alternatief voor aardgas het beste past in het betreffende cluster en welke inzet wordt gedaan om die oplossing te realiseren, inclusief planning.		Hiertoe is het "Warmteplan Hardinxveld-Giessendam" op- en vastgesteld.
We stellen een strategie op om te komen tot een lokaal Energiesysteem in regionale samenhang.		Met nadrukkelijke ondersteuning vanuit de RES-regio Drechtsteden is hier een strategie voor opgezet en in werking gezet (realisatie van energie coöperaties en strategisch input op onder andere de Pmiek).

Economie en onderwijs

Opgave	Status	Toelichting
Bouw Ichtus/Driemaster. Samen met de scholen werken we een programma van eisen voor de nieuwbouw uit. We stellen een stedenbouwkundig plan op, starten de ruimtelijke procedure en treffen voorbereidingen voor de bouw van de scholen.		Het programma van eisen wordt dit jaar afgerond. De voorbereidingen voor de bouw worden getroffen. Het Stedenbouwkundig plan is in bewerking maar wordt in 2025 opgeleverd.
In 2024 zullen we het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) herijken. Dit doen we samen met de kinderopvang-, peuterspeelzaal-, onderwijspartners en het consultatiebureau. Beoogd wordt dit in het 1e halfjaar van 2024 aan de raad aan te bieden.		Op 26 september 2024 is het OAB behandeld door de gemeenteraad in Debat & Besluit.
We bouwen het lokaal strategisch accountmanagement verder uit op de onderwerpen verduurzaming, groei behoeft en verbinding onderwijs en arbeidsmarkt.		De onderwerpen verduurzaming, groei behoeft en verbinding onderwijs/arbeidsmarkt zijn op incidentele basis onderdeel geweest van het accountmanagement. Er is nog geen strategie voor de langere termijn en verankering in werkprocessen. De nog vast te stellen economische visie zal handvaten en acties bevatten die alsnog leiden tot een heldere strategie.

We stellen in afstemming met ondernemers een geactualiseerde economische visie vast.		Samen met ondernemers uit de Stuurgroep Economische Visie hebben we de contouren van een nieuwe visie opgesteld. Deze contouren zijn vervolgens getoetst bij de beide ondernemersverenigingen en de raad in het politiek café (april 2024). De opbrengsten hiervan zijn verwerkt. De daadwerkelijke visie zal eind 2024 aan de raad ter vaststelling worden voorgelegd.
--	--	---

Bereikbaarheid

Opgave	Status	Toelichting
We realiseren de herinrichting van de kruising Stationsstraat-Parallelweg. De voorrang wordt gewijzigd in een afbuigende voorrang waarbij de route Parallelweg-Spoorweg voorrang heeft.		De voorbereiding is gestart. Er is overleg met ProRail. Vanwege aanwezige technische installaties is inpassing van het ontwerp een uitdaging. Zodra er duidelijkheid is over de planning van realisatie wordt de gemeenteraad geïnformeerd.
Op basis van het ambitiedocument 't Oog onderzoeken we hoe een tunnel onder het spoor ten behoeve van de ontsluiting van 't Oog gerealiseerd kan worden.		De provinciale- en rijkslobby ter verkrijging van financiële middelen voor de tunnel is in volle gang. Daarnaast wordt gewerkt aan een raadsvoorstel waarbij de raad 2 scenario's voor het totale Oog voorgelegd wordt. Een scenario waarbij geen aanleg en een scenario waarbij wel de aanleg van een tunnel noodzakelijk is. Dit voorstel staat voor februari 2025 gepland.
We zetten de lobby voor verbreding van de A15 voort.		De minister heeft de verbreding van de A15 gepauzeerd. We zetten nu samen met de regio vol in op het realiseren van mitigerende maatregelen. In het BO MIRT van november 2024 wordt meer duidelijkheid verwacht over de hoogte van het beschikbare budget aan mitigerende maatregelen.
We stellen een regionaal plan voor de aanpak van sluijverkeer op.		Het pakket aan mitigerende maatregelen heeft regionaal veel capaciteit gevraagd. Daarnaast zijn op lokaal niveau diverse ruimtelijke projecten weer opgestart, die veel capaciteit vragen.
Waterbus/vervoer over water. De vervoerwaarde studie is gestart en in een afrondende fase. De lobby naar het doortrekken van de Waterbus richting Hardinxveld-Giessendam zetten we voort.		Het doortrekken van de waterbus is een van de mitigerende maatregelen na het pauzeren van de MIRT-verkenning A15 waar op wordt ingezet.
Op orde brengen beleidsinstrumenten. Dit doen we door onder meer herijking van het laadbeleid en de Wegsleepverordening.		Dit heeft geen prioriteit. Er is een wegsleepregeling waar mee gewerkt wordt. Voor de begroting 2025 is dit opnieuw opgevoerd, met het voorstel dit uit te besteden. Besluitvorming over de herijking van het laadbeleid wordt nog wel dit jaar verwacht.

<p>We werken aan projecten die zijn opgenomen in het Mobiliteitsplan, waaronder deelmobiliteit, herijken parkeernormen en we onderzoeken hoe we de positie van de fietsers kunnen verbeteren.</p>		<p>Het aantal locaties waar deelfietsen kunnen worden gehuurd en teruggebracht, is dit jaar uitgebreid met de bedrijventerreinen, het centrum en het gemeentehuis. Besluitvorming over herijking van de parkeernormen wordt nog dit jaar verwacht. Nog dit jaar wordt een onderzoek gedaan naar het verbeteren van de positie van de fiets op de Rivierdijk ter hoogte van Kromme Gat en bij het pontje.</p>
<p>Brug Marsstraat. Conform de wens van de raad maken we een plan om de brug rolstoelvriendelijk/toegankelijk te maken.</p>		<p>In het kader van prioritering van projecten, is dit project on hold gezet.</p>
<p>Herinrichting Hakgriend. In overleg met de bedrijven gaan we de Hakgriend voorzien van een nieuwe verharding. Daarbij optimaliseren we de inrichting van de weg en van de waterhuishouding.</p>		<p>Het eerste deel van het werk is in uitvoering. Oplevering wordt begin oktober 2024 verwacht. Het tweede deel is gepland voor 2025.</p>
<p>Spoorwegovergang Binnendams. De beveiliging van de spoorwegovergang Binnendams bestaat voor een deel uit ontruimingslichten. Die worden vaak niet opgevolgd of niet begrepen. Daarom gaan we de huidige T-kruising te veranderen in een afbuigende voorrangsweg waarbij de Parallelweg-Spoorweg voorrangsweg wordt. De Stationsstraat moet dan voorrang gaan verlenen. Daardoor worden de ontruimingslichten overbodig.</p>		<p>Zie het eerste punt onder het thema Bereikbaarheid. Deze twee teksten gaan over hetzelfde project.</p>
<p>Kruising Rivierdijk-Nieuweweg. We gaan het kruispunt Nieuweweg-Rivierdijk herinrichten, zodanig dat in de bocht ruimte wordt gemaakt voor een middeneiland. Zowel fietsers als auto's kunnen na de werkzaamheden in twee fasen oversteken. Daardoor verbeteren we de verkeersveiligheid.</p>		<p>Het technisch ontwerp wordt nu verder uitgewerkt. De basisopzet staat vast. Er heeft participatie plaatsgevonden over details die meegenomen kunnen worden bij de verdere uitwerking. De planning is om de werkzaamheden in 2025 uit te voeren.</p>
<p>Herinrichting Buitendams. In overleg met de bewoners gaan we de weginrichting van Buitendams aanpassen, zodat die voldoet aan de uitgangspunten van Duurzaam Veilig.</p>		<p>Participatie is afgerond. Het ontwerp wordt in 2024 afgerond, zodat uitvoering in 2025 kan starten.</p>
<p>Verbreding en herinrichting spoorweg fase I. We gaan de Spoorweg ter hoogte van het bedrijventerrein 't Oog verbreden. Ook komt er een vrijliggend fietspad naast de weg, waardoor we de verkeersveiligheid voor fietsers verbeteren.</p>		<p>De afgifte van de natuurontheffing heeft lang op zich laten wachten. In de ontheffing is de voorwaarde opgenomen dat eerst beschermde soorten moet worden afgevangen, voordat overgegaan kan worden tot voorbelasting. Uitvoering is voorzien in 2025.</p>

Contact met de inwoners

Opgave	Status	Toelichting
Digitale toegankelijkheid We werken aan de verbetering van de opzet en toegankelijkheid van onze websites en apps voor alle burgers. Toegankelijk betekent hier bruikbaar voor iedereen: jong, oud, met of zonder beperking.		We blijven werken aan de verbetering van de digitale toegankelijkheid van onze websites. Van status D zijn we naar status B gegaan. Via onze e-diensten bieden we steeds meer producten digitaal aan.
We verwachten een piek in het vernieuwen van reisdocumenten. We zorgen waar nodig voor extra bezetting om de dienstverlening op peil te houden.		Door een goede voorbereiding en constante monitoring van het aantal aanvragen verloopt de reisdocumentenpiek zonder problemen. Digitalisering van het aanvraagproces zorgt voor minder handelingen aan de balie.
Om de veiligheid van medewerkers te waarborgen scherpere we protocollen aan en organiseren we indien nodig extra beveiligingsmaatregelen op kwetsbare momenten zoals de donderdagavond.		Door gerichte training van medewerkers, raad en college werken we aan het stellen van één norm van acceptabel gedrag. Het interventieteam en beveiligingsmaatregelen dragen bij aan een veilige werkomgeving.

Regionale samenwerking en participatie

Opgave	Status	Toelichting
Thematische vertegenwoordiging in verschillende regio's. We stellen een visie met betrekking tot regionale samenwerking op. Hierin beschrijven we onze rollen in relatie tot de samenwerkingsstructuren in de Drechtsteden en de Alblasserwaard. Daarnaast leggen we verbinding met de sturing op onze verbonden partijen.		De doorontwikkeling van de bestuurlijke samenwerking in de Drechtsteden onder leiding van adviesbureau Common Eye heeft veel aandacht gevraagd. In dit traject, maar ook bij de uitvoering van concrete projecten en de sturing op de verbonden partijen, is er binnen het college nagedacht over de positionering van Hardinxveld-Giessendam in de regio. Dit heeft nog niet geleid tot een vastgestelde visie op regionale samenwerking. Naar verwachting zal dit thema nadrukkelijk een plaats krijgen in de op te stellen toekomstvisie.
De werkplekken van medewerkers en de techniek erachter worden, vooral vanuit het oogpunt van beveiliging van informatie, anders ingericht en beheerd in 2024. Dit gebeurt onder de noemer van het regionale programma ICT Beweegt dat wordt aangestuurd en uitgevoerd door de Service-gemeente Dordrecht. Alle applicaties worden gemigreerd naar een centraal en extern rekencentrum. Alle dagelijkse werkbestanden worden gemigreerd naar een nieuw samenwerkingsplatform. Een andere verandering is dat de computers op de werkplekken worden vervangen. Dat past bij het tijd- en plaatsonafhankelijk werken."		Het rekencentrum in Dordrecht is leeggehaald (Apps, Data, servers , etc.) en feitelijk gemigreerd naar het rekencentrum van KPN. Op de (wissel)werkplekken is een dockingstation geplaatst waar iedereen met een laptop achter kan werken.

<p>Participatie zit steeds meer verweven in allerlei onderwerpen. Of het nu gaat om de inzet van het burgerpanel, bewonersavonden of de uitvoering van de motie over burgerinitiatieven. In 2024 en verder is participatie een belangrijke voorwaarde in de dan geldende Omgevingswet. Vanuit het kernteam participatie jagen we ontwikkelingen aan, zorgen voor onderlinge kennisdeling en monitoren participatieprocessen.</p>		<p>Ook dit jaar organiseren we elke kwartaal een platform participatie om op deze manier binnen de organisatie participatie aan te jagen, kennis te delen en lopende participatieprocessen te monitoren. Onder andere het Platform Participatie is doorontwikkeld, en daarmee de rol van het kernteam ook.</p>
--	--	--

Financieel evenwicht

Opgave	Status	Toelichting
<p>We werken aan de doorontwikkeling van het begrotingsproces waarbij de inrichting van de financiële programma's (systeemwereld) beter wordt aangesloten op de beleidsprogramma's (leefwereld).</p>		<p>De raad heeft op 21 maart 2024 ingestemd met het wijzigen van de financiële programma's naar 5. Met ingang van de Perspectiefnota 2025-2028 wordt deze nieuwe indeling gehanteerd.</p>
<p>Op basis van de begroting 2024 zullen de tussentijdse rapportages opnieuw worden ingericht. Daarvoor zullen modellen worden ontwikkeld en zal ook de frequentie van rapportages worden meegenomen.</p>		<p>De najaarsnota 2024 is de eerste rapportage waarin een nieuwe wijze van rapporteren van de beleidsvoornemens is opgenomen. Op basis van de ervaringen wordt dit verder uitgewerkt.</p>
<p>In 2024 geeft het college voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording (over 2023) af.</p>		<p>In de Jaarrekening 2023 heeft het college voor het eerst verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid.</p>
<p>We houden interne processen tegen het licht en passen deze waar nodig aan.</p>		<p>Ten aanzien van de Planning & Control-cyclus is het proces binnen de ambtelijke organisatie doorontwikkeld. Dit wordt zichtbaar in een aangepaste opzet van de Najaarsnota en de (nog te behandelen) Begroting 2025.</p>
<p>De interne borging voor de verbijzonderde interne controle c.q. rechtmatigheid pakken we in 2024 verder op.</p>		<p>De eerste stappen om de verbijzonderde interne controle op te pakken zijn in 2024 gezet. Door verloop van personeel dat betrokken is bij deze werkzaamheden zal dit in 2025 verder moeten worden opgepakt en zijn we voor 2024 genoodzaakt om externe deskundigheid in te huren.</p>

Financiële effecten

In onderstaande overzichten is weergegeven hoe het positieve resultaat van € 750.305 per programma is opgebouwd.

Totaal baten programma's	Begroting na wijziging	Mutaties 2024 NJN	Bijgestelde begroting 2024
1. Dienstverlening en Bestuur	282	0	282
2. Leefomgeving en veiligheid	5.793	2.926	8.719
3. Vitaal en sociaal	5.348	1.304	6.652
4. Ruimte en economie	6.039	95	6.134
Totaal baten programma's (voor mut. reserves)	17.463	4.325	21.787

Totaal lasten programma's	Begroting na wijziging	Mutaties 2024 NJN	Bijgestelde begroting 2024
1. Dienstverlening en Bestuur	-3.406	165	-3.241
2. Leefomgeving en veiligheid	-12.861	-2.469	-15.330
3. Vitaal en sociaal	-27.121	-875	-27.996
4. Ruimte en economie	-7.896	-269	-8.166
Totaal lasten programma's (voor mut. reserves)	-51.284	-3.449	-54.733

Totaal saldi programma's	Begroting na wijziging	Mutaties 2024 NJN	Bijgestelde begroting 2024
1. Dienstverlening en Bestuur	-3.124	165	-2.958
2. Leefomgeving en veiligheid	-7.068	456	-6.612
3. Vitaal en sociaal	-21.773	429	-21.344
4. Ruimte en economie	-1.857	-174	-2.031
Totaal saldi programma's (voor mutaties reserves)	-33.821	876	-32.945
Algemene dekkingsmiddelen baten	39.624	110	39.734
Algemene dekkingsmiddelen lasten	-535	212	-323
Overhead, kostenplaatsen bedrijfsvoering	-6.286	-166	-6.452
Saldo baten en lasten (voor mutaties reserves)	-1.018	1.031	14
Totaal onttrekkingen uit reserves	1.706	0	1.706
Totaal toevoegingen aan reserves	-1.319	-281	-1.600
Begrotingsresultaat (+/- is vd)	-631	750	119

Per programma volgt op de volgende pagina's een toelichting.

Programma 1 Dienstverlening en Bestuur

bedragen in € 1.000

	Rekening 2023	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2024	Bijgestelde begroting 2024
Baten	213	282	0	282
Lasten	-2.933	-3.406	165	-3.241
Saldo van baten en lasten	-2.720	-3.124	165	-2.958
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	27	0	0	0
Resultaat	-2.693	-3.124	165	-2.958

bedragen in € 1.000

	voordeel (+) / nadelig (-)	Mutaties 2024 najaarsnota
Bijstellingen:		
Herijkingen:		
Bijdrage SGD	V	165
Diverse bijstellingen < € 10.000 en afronding:		-
	V	165

Herijkingen

Bijdrage SGD

Lasten € 165.000 Voordelig

In de begroting is de bijdrage aan de Servicegemeente Dordrecht opgenomen. Tot op heden werd deze geraamd op basis van de verdeling zoals die gold ten tijde van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden. Door de overgang naar de gemeente Dordrecht is de verdeling anders geworden, waardoor ook de ramingen in onze begroting hieraan aangepast moeten worden. Het gaat daarbij om een herschikking over de programma's heen (herijking). Het effect op het begrotingsaldo is nihil.

Programma 2 Leefomgeving en veiligheid

bedragen in € 1.000

	Rekening 2023	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2024	Bijgestelde begroting 2024
Baten	9.463	5.793	2.926	8.719
Lasten	-13.895	-12.861	-2.469	-15.330
Saldo van baten en lasten	-4.431	-7.068	456	-6.612
Toevoeging aan reserves	1.655	649	0	649
Onttrekking aan reserves	1.873	1.020	0	1.020
Resultaat	-4.214	-6.698	456	-6.241

bedragen in € 1.000

	voordeel (+) / nadelig (-)	Mutaties 2024 najaarsnota
Bijstellingen:		
Spreidingswet	N	-95
Veiligheidsregio	N	-121
Crisisopvang vluchtelingen Oekraïne lasten	N	-2.000
Crisisopvang vluchtelingen Oekraïne baten	V	2.700
Subsidie Energiehub Nieuweweg	V	35
Lasten Energiehub. Nieuweweg	N	-35
SPUK CDOKE 3de tranche baten	V	30
SPUK CDOKE 3de tranche lasten	N	-30
SPUK Sport lasten	N	-5
Watertakenplan lasten	N	-161
Watertakenplan baten	V	161
Herijkingen:		
Bijdrage SGD	N	-5
Rentelasten	N	-11
Diverse bijstellingen < € 10.000 en afronding:		
	N	-7
	V	456

Bijstellingen

Spreidingswet

Lasten € 95.000 nadelig

Hardinxveld-Giessendam staat voor een opgave om huisvesting voor asielzoekers te realiseren. In november moet duidelijk zijn hoe Hardinxveld-Giessendam deze opgave gaat invullen. De totale kosten voor 2024 worden geraamd op € 95.000.

Veiligheidsregio

Lasten € 120.894 nadelig

De bijdrage aan de veiligheidsregio voor 2024 is bijgesteld mede vanwege: omzetting afschrijving leningen van annuïtair naar lineair, meerjarenonderhoudsplan (MJOP) huisvesting en structureel tekort energie. Dit leidt tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage van € 25.552.

Daarnaast is de bijdrage verhoogd, doordat de beëindiging van het in 2017/2018 afgesproken ingroei-model van een nieuwe kostenverdeelstelsel niet tijdig is verwerkt in de gemeentelijke bijdragen. Hierover is onze gemeente geïnformeerd waarna het Algemeen Bestuur VRZHZ van 27 juni heeft vastgesteld deze correctie door te voeren. Het nadeel voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam bedraagt € 95.342

Crisisopvang vluchtelingen Oekraïne

Lasten € 2.000.000 nadelig

Baten € 2.700.000 voordelig

De opvang van vluchtelingen uit Oekraïne kan helaas nog niet afgebouwd worden. Dit situatie in Oekraïne is zodanig dat er landelijk een toename is van het aantal vluchtelingen. Onze beide locaties zijn volledig bezet. Er is nog behoefte aan meer opvangruimte in de regio.

De uitgaven voor de opvang van vluchtelingen zullen naar verwachting lager uitkomen dan de inkomsten op basis van de normvergoeding.

Subsidie Energiehub Nieuweweg

Lasten € 35.000 nadelig

Baten € 35.000 voordelig

De door de provincie toegekende subsidie van € 35.000 geldt als cofinanciering voor het bekostigen van het bieden van ondersteuning bij de oprichting van een lokale Energie coöperatie. Doel hiervan is het slim omgaan met het beschikbare energie-netwerk zodat de effecten van toenemende netcongestie worden geminimaliseerd.

SPUK CDOKE 3de tranche

Lasten € 30.000 nadelig

Baten € 30.000 voordelig

In 2024 heeft nog een nabetaling op de specifieke uitkering Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energiebeleid (CDOKE) plaats gevonden. Het betreft een indexering van de reeds ontvangen twee voorgaande uitkeringen.

SPUK Sport

Lasten € 5.000 nadelig

Voor een toelichting zie programma Vitaal en Sociaal.

Watertakenplan

Lasten € 161.000 nadelig

Baten € 161.000 voordelig

In de raadsvergadering van 14 december 2023 is het watertakenplan vastgesteld. De lasten en baten in de begroting zijn in overeenstemming gebracht met de ramingen in het watertakenplan. De lasten zijn met € 160.000 verhoogd, hier staat tegenover dat de baten € 160.000 hoger liggen. De aanpassing heeft geen effect op het begrotingsresultaat.

Herijkingen

Bijdrage SGD

Lasten € 5.000 nadelig

Zie toelichting op Dienstverlening en Bestuur.

Rentelasten

Lasten € 11.000 nadelig

Voor een toelichting zie programma Financiering – Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering.

Programma 3 Vitaal en sociaal

bedragen in € 1.000

	Rekening 2023	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2024	Bijgestelde begroting 2024
Baten	5.839	5.348	1.304	6.652
Lasten	-26.558	-27.121	-913	-28.034
Saldo van baten en lasten	-20.719	-21.773	391	-21.382
Toevoeging aan reserves	208	108	281	389
Onttrekking aan reserves	1.135	342	0	342
Resultaat	-19.792	-21.539	110	-21.429

bedragen in € 1.000

	voordeel (+) / nadelig (-)	Mutaties 2024 najaarsnota
Bijstellingen:		
SPUK Onderwijsachterstandenbeleid baten	V	343
SPUK Onderwijsachterstandebeleid lasten	N	-343
SPUK Lokale bibliotheekvoorziening baten	V	100
SPUK Lokale bibliotheekvoorziening lasten	N	-100
SPUK Sport baten	V	363
SPUK Sport lasten	N	-358
Zwembad	N	-30
Beschermd wonen	V	202
Energietoeslag	V	281
Energietoeslag storting in BR Sociaal Domein	N	-281
Herijkingen:		
I-lab van onderwijs naar economie	V	17
Rentelasten	N	-66
Diverse bijstellingen < € 10.000 en afronding:		
	N	-18
	V	110

Bijstellingen

SPUK Onderwijsachterstandenbeleid

Lasten € 343.000 nadelig
Baten € 343.000 voordelig

Jaarlijks ontvangen we een specifieke uitkering voor onderwijsachterstandenbeleid.

Voor 2024 bedroeg deze € 343.276. Deze middelen worden ingezet voor het uitvoeren van een programma voor vroeg -en voorschoolse educatie op de peuterspeelzalen.

SPUK Lokale bibliotheekvoorziening

Lasten € 100.000 nadelig
Baten € 100.000 voordelig

De specifieke uitkering is bestemd als tegemoetkoming in de kosten die de gemeenten maken voor het door ontwikkelen van de bibliotheekvoorzieningen met de toekomstige zorgplicht in gedachten. De bibliotheek in Hardinxveld-Giessendam zet de gelden in voor verruiming van bemande openstelling Met 10 uur per week per 1 januari 2025, extra programmering en een impuls op de collectie.

SPUK Sport

Lasten € 358.000 nadelig

Baten € 363.000 voordelig

Omdat er geen verrekening is van de btw op sport, ontvangen gemeenten hiervoor een specifieke Uitkering voor het nadeel wat hierdoor ontstaat. Het ontvangen voorschot van € 362.876 wordt ingezet ter compensatie van het nadeel van de niet Compensabele btw op sport en sportinvesteringen. Zie ook programma Leefomgeving en veiligheid.

Zwembad

Lasten € 30.000 nadelig

Uit een inspectie van de elektrotechnische installaties is gebleken dat niet op alle onderdelen wordt voldaan aan de NEN 3140 norm en de ARBO-wet. De te treffen maatregelen zijn niet voorzien in de begroting. Daarnaast moeten er op basis van het auditrapport Keurmerk Veilig & Schoon van april 2024 maatregelen worden getroffen. Ook deze maatregelen zijn niet voorzien in de begroting.

Beschermd wonen

Lasten € 202.000 voordelig

De uitvoering voor beschermd wonen is nog bij centrumgemeente Dordrecht ondergebracht. De geactualiseerde begroting laat, evenals voorgaande jaren, een fors overschot zien. Voorgesteld wordt om de begroting aan te passen waarbij ervan wordt uitgegaan dat 75 procent van het huidige verwachte resultaat over 2024 van € 256.000 wordt terugontvangen. De definitieve afrekening 2023 is € 54.000 lager uitgevallen dan begroot.

Energietoeslag

Lasten € 281.000 nadelig

Baten € 281.000 voordelig

Er is een bedrag ontvangen van € 281.000 in het kader van de energietoeslag. Het betreft een bedrag dat in 2023 niet is uitgekeerd door de Sociale Dienst Drechtsteden, als uitvoerder van de regeling voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Voorgesteld wordt om dit bedrag toe te voegen aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein.

Herijkingen

I-lab van onderwijs naar economie

Lasten € 16.500 voordelig

Het I-lab is een initiatief dat zowel scholen/leerlingen als het bedrijfsleven bedient. Om inzicht te hebben en te behouden in gemeentelijke uitgaven die zich op het snijvlak van onderwijs en economie bevinden is ervoor gekozen om dergelijke uitgaven te bundelen onder één centraal budget. Gezien de rechtstreekse contacten vanuit het beleidsveld economie met deze organisatie(s) is het wenselijk om de uitgaven ook op het programma economie te bundelen en worden de middelen vanuit onderwijs overgeheveld naar economie (zie ook programma Ruimte en economie).

Rentelasten

Lasten € 66.000 nadelig

Voor een toelichting zie programma Financiering – Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering.

Programma 4 Ruimte en economie

bedragen in € 1.000

	Rekening 2023	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2024	Bijgestelde begroting 2024
Baten	3.789	6.039	95	6.134
Lasten	-5.903	-7.896	-231	-8.128
Saldo van baten en lasten	-2.114	-1.857	-136	-1.993
Toevoeging aan reserves	521	0	0	0
Onttrekking aan reserves	537	161	0	161
Resultaat	-2.098	-1.695	-136	-1.832

bedragen in € 1.000

	voordeel (+) / nadelig (-)	Mutaties 2024 najaarsnota
Bijstellingen:		
Omgevingszaken overgang naar OZHZ	N	-54
Verkenning 380KV-tracé	N	-15
Schadevergoeding	N	-49
Herijkingen:		
I-lab van onderwijs naar economie	N	-17
Rentelasten	N	-1
Diverse bijstellingen < € 10.000 en afronding:		
	V	-
	N	-136

Bijstellingen

Omgevingszaken overgang naar OZHZ

Lasten € 54.000 nadelig

Het implementatietraject zal een tijdsbestek kennen van ongeveer een half jaar. Uren die hiervoor gemaakt worden, komen voor rekening van de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Voor het implementatietraject is een uren-schatting gemaakt van 500 uur. Ook is er aanvullend een stelpost opgenomen van 150 uur voor het vervolledigen van procedures en dossiers. Op basis van het geldende uurtarief in 2024 komt de begroting derhalve uit op een bedrag van € 54.000 exclusief eventuele bijkomende kosten, de stelpost en de inzet van de medewerkers van gemeente Hardinxveld-Giessendam. De kosten worden verrekend op basis van daadwerkelijke gemaakte uren. Eventuele kosten als gevolg van benodigde externe ondersteuning van bijvoorbeeld softwareleveranciers als Roxit of REM komen ten laste van de gemeente Hardinxveld-Giessendam.

Verkenning 380KV-tracé

Lasten € 15.000 nadelig

Al geruime tijd loopt er een verkenning naar een nieuw aan te leggen 380KV-tracé van Geertruidenberg naar Krimpen aan den IJssel door TenneT. Eerder zorgde een interne medewerker voor gemeentelijke vertegenwoordiging in gesprekken met TenneT en andere stakeholders. Met het vertrek van deze medewerker ontstond er een leemte, terwijl het proces vanuit TenneT vanzelfsprekend doorliep. Daarom wordt de gemeente ondersteund door een advies- en lobbybureau op dit dossier. Dit is van belang aangezien enkele mogelijke tracés over het grondgebied van Hardinxveld-Giessendam gaan.

Schadevergoeding

Lasten € 49.000 nadelig

Via een vaststellingsovereenkomst is door de gemeente een schadevergoeding betaald aan een inwoner.

Herijkingen

I-lab van onderwijs naar economie

Voor een toelichting zie programma Vitaal en sociaal.

Lasten € 16.500 nadelig

Rentelasten

Voor een toelichting zie programma Financiering – Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering.

Lasten € 1.000 nadelig

Programma 5 Financiering / Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering

bedragen in € 1.000

	Rekening 2023	Begroting na wijziging	Mutaties NJN 2023	Bijgestelde begroting 2024
Baten	36.734	39.624	110	39.734
Lasten	-6.810	-6.821	46	-6.775
Saldo van baten en lasten	29.924	32.804	155	32.959
Toevoeging aan reserves	96	562	0	562
Onttrekking aan reserves	374	183	0	183
Resultaat	30.202	32.425	155	32.580

bedragen in € 1.000

	voordeel (+) / nadelig (-)	Mutaties 2024 najaarsnota
Bijstellingen:		
SVHW	V	38
OZB	V	104
Rente grondexploitaties	V	95
Herijkingen:		
Bijdrage SGD	N	-160
Rentelasten	V	78
Diverse bijstellingen < € 10.000 en afronding:		-
	V	155

Bijstellingen

SVHW

Lasten € 38.000 voordelig

Er zijn minder bezwaren tegen de belastingaanslagen 2024 ingediend dan verwacht. Hierdoor bespaart SVHW personeelskosten en kan de gemeentelijke bijdrage naar beneden worden bijgesteld. Ook is er een voordeel ontstaan van € 10.800 uit de afrekening van 2023.

OZB

Baten € 104.000 voordelig

De opbrengsten in onze begroting zijn gebaseerd op de verwachte opbrengsten van het voorgaande jaar. Via de perspectiefnota (voorjaarsnotadeel) wordt dan het inflatiepercentage doorgerekend. Dit omdat pas bij de vaststelling van de tarieven (raad in december) de tarieven en indirect daarmee het inflatiepercentage worden vastgesteld. Bij het opstellen van de najaarsnota beschikken we over de werkelijk opgelegde aanslagen en de effecten van de bezwaarschriften over het eerste halfjaar. Op basis van deze laatste informatie stellen we voor om de ramingen bij te stellen. Een deel van de bijstellingen hangt overigens samen met de effecten van nieuwbouw, de zogenaamde areaaluitbreiding. Naar gelang er meer woningen worden gebouwd en opgeleverd maakt dit een groter deel uit van de opbrengsten.

Uit een analyse van de opbrengsten woningen 2024 blijkt dat van woningen die in 2024 zijn opgeleverd de OZB-opbrengst ca. € 104.000 bedraagt.

Rente grondexploitaties

Baten € 94.000 voordelig

De begrote rentekosten zijn bij de Perspectiefnota 2025-2029 verhoogd. Een deel van deze verhoging kan ten laste van de grondexploitaties worden gebracht. Hierbij moet ook rekening worden gehouden met de notitie rente van de commissie BBV. Deze notitie schrijft voor dat de toe te rekenen rentelasten

aan de grondexploitatie afhankelijk zijn van de balansverhouding eigen vermogen en vreemd vermogen. Op basis van de jaarstukken 2023 is deze verhouding per 1 januari 2024 gewijzigd ten opzichte van de verwachting bij de begroting.

Herijkingen

Bijdrage SGD

Zie toelichting op Dienstverlening en Bestuur.

Lasten € 160.000 nadelig

Rentelasten

Conform de BBV-voorschriften moeten de rentelasten worden doorbelast naar de programma's waar ze betrekking op hebben, dit gebeurt via de zogenaamde rente-omslag. Als deze doorbelasting teveel afwijkt ten opzichte van wat bij de begroting was voorzien dan moet deze worden aangepast. Doordat wij bij de Perspectiefnota 2025-2028 – voorjaarsnota 2024 de rentelasten hebben verhoogd in de begroting, moet er ook meer naar de programma's worden doorbelast. Deze hogere doorbelasting heeft bij de najaarsnota plaatsgevonden. Deze aanpassing heeft geen effect op het begrotingsresultaat.

Lasten € 78.000 voordelig

Sociaal domein

Het sociaal domein is continue in beweging. Vele maatschappelijke factoren zijn hier van invloed op. Het afgelopen jaar zien wij dat de koopkrachtinflatie de bestaanszekerheid heeft beïnvloed, waardoor meerdere doelgroepen in de problemen (gaan) komen. Meer problemen betekent ook een stijgende hulpvraag/zorgvraag.

Zowel de WMO, Participatie- en de Jeugdwet zijn 'openeinderegelingen': de kosten in enig jaar zijn afhankelijk van het beroep dat op de regeling wordt gedaan. We zien de afgelopen jaren een gestage groei op het gebruik van maatwerkvoorzieningen WMO als gevolg van de vergrijzing en toename van thuiswonende mensen met GGZ problematiek.

Door nauwe samenwerking tussen het Sociaal Team, het voorveld en de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) proberen we regelingen en ondersteuning alleen in te zetten voor inwoners die het echt nodig hebben. Zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig.

De kosten op de WMO zijn het afgelopen jaar voornamelijk gestegen doordat de kostprijs van voorzieningen toeneemt. Dit als gevolg van stijgende cao-lonen, krapte op de arbeidsmarkt en de inflatie. De stijgende kostprijs is nauwelijks te remmen, zolang we nog altijd wachten op de invoering van een inkomensafhankelijke bijdrage op maatwerkvoorzieningen door het rijk.

We zien een lichte stijging in het aantal klanten met een bijstandsuitkering. De kans is aanwezig dat we over 2024, net als over 2022 en 2023, een vangnetuitkering moeten gaan aanvragen om het tekort op de BUIG gedeeltelijk te kunnen gaan compenseren.

Voor zowel de DG&J als de GR Sociaal loopt er een bestuurlijke opdracht "toekomstbestendig sociaal domein" waarin met elkaar wordt gekeken welke kansen, optimalisaties en keuzes er zijn om de toekomstbestendigheid (en de betaalbaarheid) van het sociaal domein te garanderen.

Bibliotheek

Het Rijk vormt op dit moment een nieuwe wet voor een zorgplicht voor bibliotheken. De wet wordt vermoedelijk in 2026 van kracht en houdt voor gemeenten in: de toegang tot de openbare bibliotheek te waarborgen en te zorgen voor een 'volwaardige bibliotheek' in iedere gemeente. Om te borgen dat de zorgwet wordt uitgevoerd wordt er een normenkader gevormd met daarin onder andere minimum subsidiebedragen, minimum openingstijden en een minimum aantal vestigingen voor het bibliotheekwerk. Vanuit het Rijk wordt vanaf 2025 een bijdrage per inwoner beschikbaar gesteld ter ondersteuning van de bibliotheken.

In opmars naar deze zorgplicht is er in 2024 een SPUK regeling opgesteld om de bibliotheek toekomstbestendig te maken. De bibliotheek in Hardinxveld-Giessendam heeft ook aanspraak gemaakt op deze SPUK regeling van € 99.000 euro met inzet van verruiming van de openingstijden en extra programmering. Deze komen overeen met de minimale eisen in het toekomstige normenkader.

Risico voor de komende jaren is het structurele tekort op de subsidieaanvraag die Bibliotheek AanZet jaarlijks aanvraagt. Het subsidieplafond is lager dan de aanvraag, waardoor een subsidiegat ontstaat. Naast de al bestaande negatieve reserve van € 60.000 zal het negatieve saldo verder oplopen. Met in ogenschouw de komende zorgplicht en het normenkader met de bijbehorende voorwaarden zal er rekening gehouden moeten worden dat er binnen een paar jaar een vraag van de bibliotheek zal komen naar een eenmalige bijdrage om het gat te dichten.

Innovatieregeling mobiliteit

De MIRT-verkenning is gepauzeerd en de minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft een beperkt budget beschikbaar gesteld om mitigerende maatregelen te treffen om de gevolgen van het uitstel van de wegverbreding te verzachten.

Daarnaast heeft de regio samen met Rijkswaterstaat en de provincie gewerkt aan het MMP Drechtsteden (MeerjarenMaatregelenPakket) om de Drechtsteden bereikbaar te houden. Hiervoor is ook een bescheiden budget beschikbaar.

De regio heeft als wens om de beschikbare middelen te bundelen en de samenwerking te zoeken met het bedrijfsleven om sneller en makkelijker zaken voor elkaar te krijgen. Dit wordt uitgewerkt in de innovatieregeling mobiliteit. In een gesprek met het bedrijfsleven heeft de toenmalige minister aangegeven voor deze vernieuwende aanpak in beginsel extra gelden vrij te willen maken.

Insteek is om een maatregelenpakket af te spreken waarbij financiering volledig of voor een groot deel voor rekening van het rijk komt. Momenteel wordt met de minister onderhandeld hoeveel budget er naar de regio komt. In het Bestuurlijk Overleg Bereikbaarheid van november 2024 wordt meer duidelijkheid verwacht. In de loop van 2025 zal dit verder worden uitgewerkt en zal het geld beschikbaar worden gesteld. Vanaf 2026 zal de innovatieregeling naar verwachting in werking treden en een plaats krijgen in de meerjarenbegroting. Voor welk bedrag cofinanciering van de gemeente wordt verwacht, hangt af van het resultaat van de onderhandelingen met het rijk.

Grondexploitaties/projecten

De risico's rondom grondexploitaties en anterieure overeenkomsten worden beschreven in het MPG en t-MPG. Het MPG 2024 is behandeld in de raadsvergadering van 27 juni 2024. Korthedshalve wordt voor de risico's naar het MPG 2024 verwezen. Op basis van dit MPG zijn de voorziene risico's op de grondexploitaties via de jaarrekening 2023 voorzien en is de reserve bouwgrondexploitaties beschikbaar. Voor de anterieure overeenkomsten geldt dat met name bij de complexere projecten risico's op niet-verhaalbare kosten mogelijk zijn. Middels risicobeheersing en afspraken in de overeenkomsten worden deze zoveel mogelijk afgedekt.

Het t-MPG wordt in het najaar van 2024 aan de gemeenteraad aangeboden.

Woningbouwprogramma

In aanvulling op de risico's die in het MPG (met name in financiële zin) al worden beschreven met betrekking tot grondexploitaties en anterieure overeenkomsten, is het van belang om de risico's als gevolg van het woningbouwprogramma te benoemen. Rijk en provincie stellen de eis dat 2/3 van het woningbouwprogramma van gemeenten moet bestaan uit betaalbare woningbouw en de helft daarvan (dus 1/3 van het totaal) uit sociale woningbouw. In onze woningbouwprogrammering, ons te actualiseren woonbeleid en in de afzonderlijke woningbouwprojecten werken we dit verder uit en brengen we de consequenties van deze voorwaarden in beeld. In combinatie met de uitgangspunten op andere beleidsterreinen (duurzaamheid, mobiliteit etc.) heeft dit een effect op de financiële haalbaarheid van projecten en mogelijk op de voortgang van de woningbouw. In de actualisatie van het MPG brengen we de consequenties van de randvoorwaarden over het woningbouwprogramma in beeld en doen zonnig voorstellen voor aanvullende beleidskeuzes.

Huisvesting statushouders en asielzoekers

Alle gemeenten blijven te maken houden met forse aantallen te huisvesten statushouders en asielzoekers. Tot nu toe lukt het onze gemeente in redelijke mate om te voldoen aan de taakstelling voor de huisvesting van statushouders, al is dit sterk afhankelijk van de beschikbaarheid van passende woonruimte. Voor de opvang van asielzoekers werken wij aan de uitvoering van het eerder dit jaar genomen raadsbesluit. De huisvesting en opvang van deze groepen vraagt in maatschappelijke en financiële zin een forse inzet. Omdat nog onzeker is in hoeverre het ook in de toekomst lukt om deze groepen van passende huisvesting te voorzien en te voldoen aan door de rijksoverheid opgelegde taakstellingen, is het relevant dit te benoemen als risico voor onze gemeente.

Openbare ruimte

Ondanks dat we een goed onderhoud van de openbare ruimte voorstaan, onder andere door het opstellen van beheerplannen, kan het voorkomen dat we te maken krijgen met calamiteiten die vooraf niet voorzienbaar zijn. Een recent voorbeeld hiervan is de rioolcalamiteit in de Nieuweweg ter hoogte van de Middenwetering. Door schade aan de riolering ontstonden er kuilen in de Nieuweweg. De schade werd zichtbaar na openbreken van de weg. De riolering is in 2023 nog geïnspecteerd, omdat er nieuw asfalt zou worden gelegd. Er was toen nog geen schade aan de riolering.

Investeringskredieten

Op de volgende pagina's is een actualisatie van de investeringskredieten in 2024 opgenomen.

Via deze najaarsnota wordt voorgesteld om vier kredieten af te sluiten, bij één krediet het beschikbaar gestelde bedrag af te ramen, bij veertien kredieten het krediet of een deel van het krediet door te schuiven naar 2025 en twee kredieten van 2025 naar voren te halen.

De vier kredieten die worden afgesloten, worden per saldo met een voordelig resultaat afgesloten van circa € 80.000. Bij het krediet waar het beschikbaar gestelde bedrag afgeraamd kan worden, betreft het een bedrag van € 40.000. Bij de kredieten die volledig of deels worden doorgeschoven naar 2025 gaat het om een bedrag van circa € 6,2 miljoen. De twee kredieten waarbij wordt voorgesteld om het krediet van 2025 naar voren te halen gaat het om een totaalbedrag van € 190.000. Het betreft hier de vervanging van een tweetal VW transporters. Doordat volgend jaar de BPM vrijstelling vervalt is het financieel voordeliger om nu al tot aanschaf over te gaan. Het benodigde krediet is nu € 123.000.

Doordat volgens de financiële verordening pas in het jaar na realisatie over investeringen wordt afgeschreven ontstaat er pas in 2025 een financieel voordeel. Bij het opstellen van de begroting 2025 is dit meegenomen.

Omschrijving	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	U/I	Oorspr. krediet	Werkelijk t/m 2023	2024 Begroot	2024 Werkelijk	Restant	Afsluiten	Overhevelen naar (% of C en jaar/jaren)	Toelichting najaarsnota 2024
02 Havens, vaarten, kaden en sluisen										
Nutsvoorzieningen havens		U	106.000	102.656	3.345	0	3.345	Ja		Krediet wordt afgesloten.
02 Openbare verlichting										
Renovatie straatverlichting 2023	Openbare verlichting	U	46.000	0	228.453	2.254	226.199	Nee		De werkzaamheden zijn in uitvoering.
Renovatie straatverlichting 2024	Openbare verlichting	U			46.000	0	46.000	Nee		Middelen zijn dit jaar nog nodig.
02 Veerdiensten										
Aanpassen steiger veerdienst ivm elektr. varen		U	200.000	0	200.000	0	200.000	Nee		De werkzaamheden zijn nog niet afgerond.
Aanpassen steiger veerdienst ivm elektr. varen		I	-150.000	0	-150.000	0	-150.000	Nee		De werkzaamheden zijn nog niet afgerond.
Aanlegsteiger Waterbus		U	0	0	300.000	0	300.000	Nee		Afwikking is voorzien in 2024
Aanlegsteiger Waterbus		I	0	0	-200.000	0	-200.000	Nee		Afwikking is voorzien in 2024
02 Verkeersvoorzieningen										
Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn		U	200.000	86.996	113.004	0	113.004	Nee		De eindafrekening moet nog plaatsvinden.
Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn		I	-180.000	0	-180.000	0	-180.000	Nee		De eindafrekening moet nog plaatsvinden.
02 Wegen, straten en pleinen										
PROJ Asfalteren Spoorweg/Binnendams	Wegen	U	357.641	456.410	36.231	0	36.231	Nee		Werkzaamheden zijn afgerond. Onderhoudstermijn loopt eind 2024 af. Krediet kan bij de jaartukken 2024 worden afgesloten.
(2021) Reconstructie Spindermolen	Wegen	U	450.000	6.539	432.589	466	432.123	Nee	Naar 2025 € 382.589 overhevelen.	De voorbereiding is gestart in 2023 en loopt door in 2024. De uitvoering is afhankelijk van de werkzaamheden voor uitbreiding van de begraafplaats. De planning is dat eind 2024 gestart kan worden met de uitvoering. De verwachte kosten in 2024 bedragen naar verwachting € 50.000.
Verb. toegang station centrum Merwedelingel.		U	50.000	0	50.000	0	50.000	Nee	Volledig doorschuiven naar 2025.	Wordt meegenomen in het ontwerp van de herinrichting spoorwegovergang.
Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Noord	Ruimtelijke ontwikkelingen	U	3.506.000	13.572	2.756.172	0	2.756.172	Nee	Naar 2025 € 2.706.172 overhevelen.	Onderzoek start in 2024. Verwachte kosten in 2024 bedragen € 50.000
Herinrichting Buitendams fase 1	Wegen	U	800.000	18.650	781.350	72.849	708.501	Nee	Naar 2025 € 608.501 overhevelen.	Bestek wordt opgesteld. De aanbesteding is naar verwachting eind 2024. De verwachte kosten voor 2024 bedragen € 100.000.
Aanpassen spoorwegovergang Binnendams		U	1.000.000	18.196	131.804	6.992	124.812	Nee		De voorbereiding is gestart in 2023 en loopt door in 2024. De planning wordt afgestemd met Prorail in verband met het treinverkeer, maar streven is om het voor gereedkomen nieuwbouw in t Oog de overweg aangepast te hebben.
(2023) Asfalt	Wegen	U	247.734	0	247.734	0	247.734	Nee		De voorbereidingen zijn afgerond en het werk is aanbesteed. De werkzaamheden aan de Rivierdijk tussen Kolffgemaal en Kromme Gat worden in 2024 uitgevoerd.
(2023) Elementen	Wegen	U	244.130	0	244.130	16.375	227.755	Nee		De werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd op verschillende kleinere locaties.
Verbreiding en herinrichting Spoorweg		U	1.190.000	14.803	1.175.197	0	1.175.197	Nee	Naar 2025 € 1.000.000 overhevelen.	De voorbereidingen zijn gestart. De uitvoering is afhankelijk van ontheffing flora en fauna. Het werk wordt vanwege de aansluitingen ook afgestemd op de ontwikkeling van het bedrijventerrein 't Oog. In 2024 bedragen de kosten naar verwachting circa € 175.000.

Omschrijving	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	U/I	Oorspr. krediet	Werkelijk t/m 2023	2024 Begroot	2024 Werkelijk	Restant	Afsluiten	Overhevelen naar (% of C en jaar/jaren)	Toelichting najaarsnota 2024
Planmatig onderhoud bruggen 2024		U	0	0	59.250	0	59.250	Nee		Werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd.
(2024) Asfalt	Wegen	U	0	0	220.000	0	220.000	Nee		Werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd.
(2024) Elementen	Wegen	U	0	0	131.442	0	131.442	Nee		Werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd.
IJzergieterij, herinrichting kruising	Ruimtelijke ontwikkelingen	U	0	0	500.000	0	500.000	Nee	Naar 2025 € 250.000 overhevelen.	Uitvoering start in 2024 met een doorloop naar 2025. De helft van het krediet doorschuiven naar 2025.
IJzergieterij, kwaliteit openb ruimte Waterfront	Ruimtelijke ontwikkelingen	U	250.000	36.050	213.950	5.056	208.894	Nee		De voorbereiding van het waterfront is gestart Bij het maken van een ontwerp worden bewoners uit de gemeente, stichting dorpsbehoud, toekomstige bewoners en direct onwonenden betrokken. Rijkswaterstaat en Waterschap zijn ook hierbij betrokken.De uitvoering wordt afgestemd met de ontwikkelaar van de IJzergieterij en ingepast in de planning van dat project.
Reconstructie Hakgriend en Wilgenhout	Wegen	U	750.000	149.567	600.434	33.837	566.598	Nee	Naar 2025 € 150.000 overhevelen.	De planvorming is afgestemd met de bedrijven. Klimaatadaptieve maatregelen worden meegenomen. Hierdoor komt de voorbereiding meer tijd en zal de uitvoering in 2024 starten. Werkzaamheden worden in 2025 afgerond.
Uitkomsten visuele inspectie 2021	Wegen	U	150.000	8.591	141.409	0	141.409	Nee		De werkzaamheden zijn voorbereid en worden in 2024 uitgevoerd.
Inrichten depot Rijshaak		U	0	0	60.000	0	60.000	Nee	Volledig doorschuiven naar 2025.	Voor de uitvoering van werkzaamheden in de openbare ruimte (ook voor onze eigen buitendienst) is vaak tijdelijk extra opslagruimte nodig. Er wordt gezocht naar een geschikt permanente locatie, omdat er in woonwijken en op bedrijventerreinen weinig ruimte voorhanden is. Het is nog niet gelukt een geschikte locatie te vinden.
Reconstructie 't Laantje (PPN 2023)	Wegen	U	430.000	75.198	354.802	20.187	334.615	Nee		De uitvoering vindt in 2024 plaats.
Giessenbrug Marsstraat (PPN 2023)		U	300.000	77.481	222.520	5.088	217.432	Nee	Naar 2025 € 172.500 overhevelen.	Op basis van het besluit over de prioritering van de grote projecten is dit project "on hold" gezet. De in 2024 gemaakte kosten bedragen naar verwachting € 50.000. Het restant kan worden overgeheveld naar 2025.
02 Waterkering en afwatering										
Herstel over Koningin Wilhelminalaan		U			27.500	0	27.500	Nee		Project is afgerond. Factuur moet nog worden ontvangen.
03 Onderwijs										
Aankoop grond voor schoolplein Regenboog		U	19.828	0	19.828	0	19.828	Nee		Uitvoering vindt in 2024 plaats.
Aanvulling 1e inrichting W. de Zwijgerschool					54.524	0	54.524	Nee		Uitvoering vindt in 2024 plaats.
02 Begraafplaatsen										
(2018) Uitbr. herinr.begraafplaats Spindermolen		U	820.800	701.741	1.006.900	168.190	838.710	Nee	Naar 2025 € 438.710 overhevelen.	In 2024 nog kosten voor aanleg voorbelasting. Inschatting € 400.000 nodig voor uitvoering. Overige middelen kunnen worden overgeheveld naar 2025.
Ruimen delen begraafplaats Tiendweg - Verzamelgraf	Begraafplaatsen	U	145.200	86.524	97.184	45.635	51.549	Nee	Krediet aframen met € 40.000 aframen.	Krediet kan eind 2024 worden afgesloten, er volgen nog enkele kleine uitgaven. De verwachting is dat € 40.000 niet besteed gaat worden.
Ruimen delen begraafplaats Spindermolen		U			15.000	1.344	13.656	Nee		Betreffen voorbereidingskosten. Uitvoering in 2025.
02 Gemeentereiniging										
Plaatsen ondergrondse containers	Voorziening afval	U	20.000	13.217	8.727	1.944	6.783	Ja		Project is afgerond.
02 Pompen en riolen										
(2022) Rioleringsbeheerplan	Voorziening Riolering	U	500.000	0	500.000	0	500.000	Nee		
(2023) Rioleringsbeheerplan	Voorziening Riolering	U	500.000	0	500.000	0	500.000	Nee		
(2024) Vervanging riolering incl restant 2023	Voorziening Riolering	U	161.297	35.694	225.603	15.656	209.948	Nee		

Omschrijving	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	U/I	Oorspr. krediet	Werkelijk t/m 2023	2024 Begroot	2024 Werkelijk	Restant	Afsluiten	Overhevelen naar (% of en jaar/jaren)	Toelichting najaarsnota 2024
(2024) Rioleringsbeheerplan incl 2021	Voorziening Riolering	U	465.000	0	504.942	9.334	495.609	Nee		
Spoorweg hwa riool aanpassen overstort	Voorziening Riolering	U	435.000	57.948	153.338	0	153.338	Nee		Werkzaamheden zijn afgerond. Onderhoudstermijn loopt eind 2024 af. Krediet kan bij de jaorstukken 2024 worden afgesloten
Hakgriend e.o. (2021)	Voorziening Riolering	U	175.000	15.558	159.442	0	159.442	Nee	Naar 2025 € 109.442 overhevelen.	Vorbereiding vinden in 2024 plaats. Benodigde middelen in 2024 € 50.000. Rest kan worden doorgeschoven naar 2025.
03 Speelplaatsen										
(2024) Speelplaatsenplan	Speelplaatsen	U	90.000	0	120.000	16.691	103.309	Nee	Naar 2025 € 50.000 overhevelen. Naar FCL 70952019	Waarschijnlijk wordt € 50.000 pas in 2025 uitgegeven. Openbaar schoolplein KWS (€ 35.000) en herziening speelruimteplan (€ 15.000).
03 Sportaccommodaties										
Vervanging schrob-/zuigmachine Sporthal De Appelgaard					25.000		25.000	Nee		Aanschaf vindt in 2024 plaats.
03 Zwembad										
Verwarmingsinstallatie zwembad De Duikelaar		U	185.000	0	185.000	0	185.000	Nee	Volledig doorschuiven naar 2025.	Dit is onderdeel van het nieuwe beheersplan vastgoed 2024-2027 wat nog vastgesteld moet worden. Aangezien we de verwarming in het zwembad willen combineren met duurzaamheidsmaatregelen wordt de investering voorlopig nog uitgesteld.
04 Grondexploitatie										
Driemaster & Ichthus - grond Pietersweer 36		U	640.000	0	640.000	642.320	-2.320	Ja		Overdracht van de grond heeft plaatsgevonden.
05 Basisregistraties										
Aanschaf meetapparatuur		U	30.000	0	30.000	0	30.000	Nee		Nog in voorbereiding.
05 Overhead										
Valbeveiliging gemeentehuis		U			30.000	0	30.000	Nee	Volledig doorschuiven naar 2025.	
Vorbereidingskrediet Huis van de gemeente	Algemene reserve	U	116.380	80.115	36.265	0	36.265	Nee		
Vervanging VW transporter 7-VVP-49 - T00194		U								Investering stond gepland voor 2025 (€ 95.000), doordat in 2025 de BPM kosten stijgen wordt de transporter in 2024 vervangen. Daarnaast ligt het investeringsbedrag lager omdat in de planning was uitgegaan van een elektrisch voertuig. Benodigd investeringsbedrag is € 63.000.
Vervanging VW transporter 6-VPX-86 - T00195		U								Investering stond gepland voor 2025 (€ 95.000), doordat in 2025 de BPM kosten stijgen wordt de transporter in 2024 vervangen. Daarnaast ligt het investeringsbedrag lager omdat in de planning was uitgegaan van een elektrisch voertuig. Benodigd investeringsbedrag is € 60.000.
Vervanging materiaalanhanger 2011 - T00198		U								
Vervangen tractor John Deere 6230		U			72.000	0	72.000	Ja		Krediet is per abus dubbel opgenomen in het investeringsplanning (was ook geraamd voor 2026 72200556). Aanschaf vindt nog in 2024 plaats.
Piaggio Porter incl. opbouw veegvuil, kiepbak (bouwjaar 2006)		U			25.000	0	25.000	Nee		
Vervanging afvalcontainers gemeentewerf 2024		U			15.000	0	15.000	Nee		
Uitvoering motie "Meer bankjes in ons dorp"		U	35.000	20.893	14.107	0	14.107	Nee		Verwachting dat het project in 2024 wordt afgerond.
		S	14.286.010	2.076.398	13.185.176	1.064.218	12.120.958			

